

Boljšekova botra.

Dr. Ivan Lah.

(Velikonočna zgodba.)

Vi vsi mislite, da Boljšek, oni kuštravi deček, ki se je vedno potepal po vasi in posedal pred tujimi hišami, ni dobil takih velikonočnih darov, kakor drugi otroci, ki so vedno doma in imajo dobre starše. Kajti Velika noč pozdravi s polnim veseljem, s piruhi in pomarančami samo one, ki so se nanjo pripravili. Boljšek pa se ni nič pripravljaj. Kaj bi se! Njemu ni imel kdo kupiti nove obleke, kakor so se je veselili drugi otroci, njemu ni bilo treba za cvetno nedeljo pripravljati bršljinove butare, ker niso imeli živine pri hiši, in njegova mati ni pekla dišečih potic in kolačev, ker je prebivala pri tujih ljudeh. Zato je Boljšek vsako leto praznoval Veliko noč na vasi med otroci, ki so imeli polne roke in žepe raznih dobrot in tudi Boljšku ponudili kos potice in kolača, ker so bili sami presiti. Reš je, da je Boljšek dobil belega kruha in potice tudi pri materi, a to niso bili oni rdeči piruhi in zlate pomaranče, ki so se otroci z njimi igrali na vasi. In vsi so se bahali: »To mi je dal stric.« — »To sem dobila pri teti.« — »Meni pa je dala botra tri pomaranče...«

»Vsak ima strica ali teto ali botro,« si je mislil Boljšek, »samo jaz nimam nikogar.«

Pa se je spomnil, da ima tudi on botro. Kako bi je ne imel! Vsak človek ima botro, zakaj bi je on ne imel. Nekoč mu je mati pravila o njej. Daleč nekje v hribih prebiva. A to ni botra, kakor so druge botre. Nič se ne zmeni za Boljška. Niti ne pozna je, še nikoli je ni videl. Mati mu je pripovedovala, da je pusta in skopa. Niti ne spomni se več, da je Boljška držala pri krstu. Ko pride v nedeljo v cerkev, bi se lahko ustavila in poprašala po Boljšku. A nikoli se ne ustavi, nikoli ne popraša. Kakor da ni dolžnost boter, da skrbe za svoje botrančke. Morda gre celo po vasi in vidi Boljška med otroci, pa ga neče niti poznati.

»Razjezila se je na nas,« je pripovedovala mati, »za prazen nič se je sprla in ne pozna nas več. Boji se morda, da bi je ne nadlegovali s prošnjami.«

Tako je Boljšek vedel, da ima botro, in je pomislil. »Če ona ne pride k nam, zakaj bi ne šel jaz k nji. Ako je botra, je botra. To se ne da izpremeniti.«

Zato se je Boljšek tisto Veliko noč napotil v hribe. Nikomur ni povedal, kam je namenjen. Nekaj časa se je vrtil med otroci sredi vasi in občudoval njihove bogate darove, potem je izginil. Vedel je, kod vodi pot v hribe, saj so od tam prihajali otroci vsak dan v šolo. Hodil je po poti visoko nad vasjo in gledal v dolino, kjer se je vila cesta in praznične vasi ob nji. Polje je dehtelo v pomladnem sijaju, njive in travniki so trepetali pod prosojnimi žarki. Od nekod so se

oglašali velikonočni zvonovi. Boljček je zavil v gozd in pozdravil ptičke, ki so ga obletavale in čvrljikale, kakor da bi ga vpraševale, kam je namenjen.

»K botri! Kam? K botri! Voščit ji grem vesele praznike.«

Pa so se ptički razleteli po vejah, kakor da vedo, kakšna je njegova botra.

»Ne bo nič, ne bo nič,« mu je zapel ščinkovec na veji. —

»Kaj se ve! Kaj se ve!« mu je ugovarjala penica. —



»Le poskusi le, le poskusi le,« mu je pritrjevala taščica, in senica se je posmejala: »Tisto pa, da, tisto pa, da...«

Tako so ga spremljali ptički skozi ves gozd in ko je prišel do konca, je zagledal sredi drevja in polja hribovsko vas z velikimi slamnatimi strehami. Vse je bilo mirno, kakor da vsi vaščani sede po hišah in uživajo dobrote velikonočnega blagoslova, ki so ga pripravile skrbne gospodinje.

Boljček je zavil naravnost proti vasi. Srečal je deklico z velikim kosom potice v rokah in jo vprašal:

»Kje je hiša moje botre Košatke?«

»Tista le hiša je,« je odgovorila deklica in kazala s kosom potice proti veliki kmečki hiši, katere široka vežna vrata so bila na stežaj odprta.

»Ali bo botra doma?« je vprašal Boljček.

»Gotovo bo doma, saj ona nikamor ne gre,« je odgovorila deklica in nadaljevala svojo pot.

Boljčku je postalo tesno pri srcu. Kaj, če ga bo botra zapodila! Morebiti bo zaprla vrata pred njim? A kaj zato! Ni on kriv, da je

tako. On prihaja voščit vesele praznike. Nikjer na svetu tega ne zamerijo. Spodobi se, da se sorodniki in prijatelji ob praznikih obiščejo.

»Če pa nismo prijatelji?« je pomislil. »Pa zakaj nismo prijatelji, če smo bili nekoč? Bog ve, kaj misli botra o meni? Če bi me videla in slišala, bi morda mislila drugače.«

Krenil je proti veliki hiši. Na dvorišču se je pasla množica kokoši in piščet, ki jim je načeloval velik petelin. Med kurjatjo je nastal nemir. Petelin je zakokodakal. Boljček se je ustavil. V tistem hipu je stopila na prag dolga suha ženska v preprosti nedeljski obleki in se je že hotela skriti, ko je zapazila Boljčka. Boljčku se je zdela znana, ker so hodile vsako nedeljo ženske iz hribov v dolinsko cerkev. Res ni bila prijazna. Star, suh obraz, nekoliko kljukast nos, ostre oči, dolge roke — vse, kakor si je mislil Boljček, kadar je mati govorila o nji.

Boljček je pospešil korak.

»Ali je tukaj hiša moje botre Katre Košatke?« je vprašal.

»Je, kaj bi pa rad?« je vprašala botra.

»Vesele praznike sem prišel voščit.«

»Komu?«

»Botril.«

»Kdo pa si? Saj te ne poznam.«

»Jaz sem Boljček.«

»Boljček? Jaz te nič ne poznam.«

»Kaj bi me ne poznali, saj ste me pri krstu držali.«

»Je že mogoče, pa od takrat je že dolgo.«

»Seveda dolgo... Zdaj bom kmalu že devet let star.«

»Že devet let...« Glas stare botre se je nekoliko omilil.

»No, si že priden,« je rekla, »pa tako daleč si prišel. Le pojdi domov, pa pazi, da se ne izgubiš, da boš pred nočjo doma.«

Boljček pa se ni dal odpraviti.

»O, sem si dobro zapomnil pot,« je rekel, »sonce je še visoko. Rad bi malo pogledal, kako je pri vas.«

»Saj vidiš, kako je.«

»Pa hišo bi tudi rad videl.«

»No, pa vstopi,« je rekla botra, ki se mu ni mogla ustavljati.

Boljček je vstopil v veliko hišo, kjer je dišalo po krljih in suhih hruškah. V kotu je stala miza in na nji hlebec črnega kruha. Vse je bilo nekako pusto in neprijazno.

»O, saj imate lepo,« je rekel Boljček, »pa krlje imate in suhe hruške.«

»Kako pa to veš,« je vprašala botra.

»Saj vse diši po njih.«

Botra je bila v zadregi. Stopila je k mizi in odrezala kruha.

»Na kruha, če si lačen.«

»Malo sem že lačen,« je rekel Boljček in sedel za mizo.

Kruh je bil trd in ne posebno dober. A Boljček ga je jedel z vidnim užitkom in je rekel:

»Dober kruh imate, kako dobre morajo biti šele vaše potice.«

»Vidiš ga, kako je zviti,« si je mislila botra in sama ni vedela, kaj bi odgovorila.

»Pri nas nič ne pečemo potic in kolačev,« je rekla, »sama sem in zase se mi ne ljubi pripravljati. Gostov pa tudi nimam.«

»Pa pravijo, da ne sme biti krščanske hiše brez potic in kolača, brez pleča in piruhov,« je rekel Boljček.

»Glej ga, kako je pameten,« je pomislila botra in srce se ji je tajalo.

»Samo malo sem spekla, toliko da je za spomin. V dolini imate boljše.«

»Kakor je, boljše in slabše,« je rekel Boljček, »saj je glavna stvar, da prihaja iz dobrih rok.«

Botra je posegla po košarici, ki je stala za mizo in vzela ven belo potico.

»Na le pokusi, da ne boš rekel, da imaš takšno botro.«

Odrezala mu je velik kos potice.

Boljček je pokusil in pohvalil:

»Prav dobra je, saj sem vedel, da moja botra dobro peče.«

»Dobro peče, dobro peče...« je ponavljala botra vsa zmedena, »samo drugi jo zmiraj opravljajo.«

»Tega pa ne,« je rekel Boljček, »moje botre bi jaz ne pustil opravljati.«

»Prav imaš,« je rekla starka in solze so ji silile v oči, »na, le še vzemi, na, piruhov kolikor hočeš, saj itak nikogar nimam.«

»Nikogar nimate?« se je začutil Boljček. »Potem vam je pa dolgčas.«

»Seveda je, posebno ob praznikih čutim, da sem sama.«

»Potem je pa ravno prav, da sem prišel...«

»Seveda je prav... Samo nič nisem pripravila... Ljudje so taki... Vsi pravijo: taka je in taka, skopa...« Starka si je otirala solze. »Saj tudi mene nihče ne pozna, nihče ne pozdravi... Ti si edini gost... Le jej, na šunke vzemi, pa klobase... Ko bi bila vedela, bi bila kupila pomarančo.«

»O, pomarančo lahko kupim požneje — in porečem, da mi jo je dala botra.«

»Res, prav imaš,« je rekla botra in iskala drobiž po žepu. »Vsi pravijo, da nimam srca. Kdo pa ima srce zame!« In si je brisala solze.

»Jaz pa sem si že davno mislil, kako bom naredil,« je pravil Boljček. »Botra je sama — so pravili. Nikogar nima, da bi ji kaj pomagal.

»Nikogar,« je ihtela botra, »za vse sem sama. In iz tebe — sem mislila — tudi ne bo nič. Potepaš se, kakor so te naučili, in za nobeno delo ne boš, kakor drugi.«

»Jaz imam že svoj načrt,« je rekel Boljček in se gostil s šunko in klobaso.

»Res,« se je začudila botra in si mislila: »Kako pameten deček je to!«

»Veste, kaj bom.«

»No!«

»Kovač.«

»Kovač!?«

»Da, kovač. Tako — sem si mislil — bo najbolje. Kovača rabijo vsi.«

»Pa kako! Vse je narobe, če ni kovača.«

»In sem mislil: pa pojdem k botri in ji bom vse popravil, kar bo treba.«

»Neverjetno, na kaj ti misliš,« se je čudila botra, »na, jej, jej, vzemi še!«

Boljček je jedel, kolikor je mogel.

»In če bom kovač, bom dober kovač. Jaz pa se mislim potem še učiti za druge stvari, da bom znal voditi vse stroje — saj vsi na stroje delajo.«

»Res je, res,« je pritrjevala botra, »ti si res pameten otrok, Boljček! Koliko prestane ženska, če ni pri hiši nikogar, ki bi znal kaj popraviti!« In kako je hitro vse storjeno, če se dela s stroji!«

»Saj zato sem mislil: botro imam, naučil se bom kovaštva in potem mi bo ona pomagala, da se bom izučil za stroje in jaz ji bom potem pomagal pri delu.«

»Ti si zlat otrok!« je vzkliknila botra in si brisala solze od radosti. »Vidiš in tudi tebe so opravljali, da si potepuh, da ne bo nikoli nič iz tebe. Taki so ljudje.«

»O, vem,« je pritrdil Boljček. »Ko tako posedam, slišim marsikaj in si mislim svoje. Zato nisem doma nikogar vprašal in sem šel k vam. Sem mislil: K botri grem, da ji želim vesele praznike in da se z njo malo pogovorim.«

»Prav si storil, Boljček, prav, na, pa še pridi,« je rekla botra in v njeni suhi roki se je zasvetil pravi svetli dinar...

»Le v rutico si naveži vsega, da bodo vsi videli, da tvoja botra ni taka, na!...« In navezala sta veliko culo, ki jo je posodila botra, da jo bo vrnil o priliki.

»Na, pri meni je vsega dovolj — prav vesele praznike si mi napravil — drugače sem vedno sama — na, pa vsem pokaži — reci: to je moja botra. Ti si pameten dečko...«

»A zdaj moram res iti, da me ne prehiti noč...«

»Da, pa še pridi, v nedeljo. Krljev in suhih hrušk imam še mnogo...«

Težko obložen z velikonočnimi dobrotami je odhajal Boljček iz vasi. Botra ga je spremljala do gozda. Sosedje so gledali za njima...

In ko je prišel v dolino, so ga obsuli otroci. Boljček je bil kralj med njimi.

Ko je razgrnil culo pred materjo, je kar ostrmela.

Vse to od botre, od one stare, skope...

»Da,« je rekel Boljček, »in lepo sva se pogovorila...«

In je razlagal pred materjo vse svoje načrte o kovaštvu in strojih in o tem, kako bo gospodoval na botrinem posestvu.

Tako se je končala Boljčkova Velika noč povsem drugače, kakor ste mislili vi in vsi drugi...

Velikonočne košarice.

Velika noč je čas veselja in radosti bližajoče se pomladi in praznik vseh otrok, ki pridejo domov na počitnice, saj je takrat na mizi vseh dobrot v izobilju, potic, piruhov, pomaranč in drugih sladkosti.

Napraviti si hočemo za velikonočna darila, za shranjevanje piruhov ali pa kot darilce za mamico ali očko, velikonočno košarico, v katero lahko nagromadimo precej pisanih dobrot in jih z voščilom »Veselo Veliko noč« poklonimo staršem ali znancem.

Košarico iz kartona (slika 1 d) posebno lahko napravimo. Na tenek karton narišemo kvadrat s stranicami po 21 cm in ga skrbno izrežemo. Nato odmerimo proti sredini od vsake stranice po 7 cm in potegnemo ravne črte (glej št. 1.). Črtkaste črte na kartonu samo narežemo, debelo potegnene pa popolnoma izrežemo z nožem ali s škarjami. Na oba s črtami označena kvadrata pa narišemo zajčka in pišče (štev. 1 a in 1 b) in ju obšijemo z rjavo oziroma rumeno volno. Piruh, ki stoji pred zajčkom, pa pošijemo s kolikor mogoče pestro volno. Izrezan karton poveznemo nato z lepšo stranjo navzdol na mizo, dvignemo stranske dele in položimo dele, ki so zaznamovani s križcem, drugega na drugega in isto napravimo z deli, zaznamovanimi s črko o (glej štev. 1 c). Vezen kvadrat poveznemo čez to ogrodje in ga pritrdimo z nekaj vbodi volne. Ročaj je iz kartona, 30 do 35 cm dolg in $\frac{1}{2}$ do 2 cm širok. V košarico ga prilepimo ali prišijemo; pritrjen pa mora biti tako močno, da se ne odtrga ali odlepi, če je košarica malo bolj obtežena. Košarico napolnimo z zeleno lesno volno in položimo vanjo sladkorčke ali jajčeca iz čokolade. Mesto teh dobrot jo pa lahko napolnimo tudi s pomladnimi cvetkami, zvončki, trobenticami, mačicami itd. Tudi droben šopek vijolic, privezan na ročaj, lepo učinkuje in napravi košarico še bolj velikonočno.

Druga košarica (2 a do 2 e) je napravljena iz barvastega krep-papirja. Najprej si narežemo ravne trake iz tega papirja poljubno dolge in široke 4 cm, toda po legi papirja le tako, da se dajo le v širino raztegniti. Štiri take trake zvežemo na enem koncu z nitjo in spletemo iz njih kito (slika 2 c). Ko je en trak pri koncu, našijemo plosko nanj drugega in pletemo